

3. Hur bidrar skogsbruket till en hållbar framtid?

Kort fakta

- Sverige avverkar mindre av skogen än den årliga tillväxten. Det betyder att kollagret i skogen ökar.
  - För varje träd som avverkas planteras 2–3 nya, vilket bidrar till att skogarna blir alltmer virkesrika och därmed lagrar mer kol. I genomsnitt lämnar varje generation över en mer virkesrik skog till nästa generation jämfört med den skog man tog över.
  - Sammanlagt binder den svenska skogen in över 87 procent av Sveriges totala utsläpp. (2019)
  - Träd är som hungriga ungdomar. De tar upp mer koldioxid när de växer.
  - Stora delar av den biologiska mångfalden i svenska skogar blir allt rikare.
- Globalt är skogens biologiska mångfald satt under stor press. Populationerna av ryggradsdjur i världens skogar har halverats sedan 1970. Till skillnad från den globala situationen ökar sannolikt antalet ryggradsdjur i svenska skogar. Enligt Svensk Fågeltaxering har nära 8 miljoner fågelpar tillkommit i svenska skogar de senaste 20 åren. Många forskare bedömer att vi har fler stora däggdjur än vi haft på flera hundra år.
  - Vi behöver använda mer av skogens förnybara resurser om vi ska kunna ersätta fossila eller klimatbelastande produkter.
  - Skogens produkter har genom skogens tillväxt tagit upp lika mycket koldioxid som avges när de förbränns eller bryts ner, och de är därmed koldioxidneutrala.
  - Biologiska material som används i byggnader fungerar som en långsiktig inlagring av koldioxid som ger flerfaldig klimatnytta genom att ersätta andra material, binda kol och skapa utrymme för ytterligare inlagring i våra skogar.

Hur bidrar skogsbruket till en hållbar framtid - en fördjupning

Varje år lagrar skogen nästan lika mycket CO2 som alla industrier, alla inhemska och utländska transporter, samt all elproduktion och all uppvärmning av bostäder och lokaler släpper ut, dessutom blir stora delar av den biologiska mångfalden i svenska skogar allt rikare. Därför är det viktigt att slå vakt om goda förutsättningar att bruka skogen.

1. Det globala perspektivet

Globalt är skogens biologiska mångfald satt under stor press. Det pågår en stor avskogning och omvandling av skog till annan markanvändning. Enligt en färsk rapport från WWF¹ har populationerna av ryggradsdjur i världens skogar halverats sedan 1970. Skogarna utgör enorma lager av kol, som riskerar att frigöras i samband med avskogning, där skogen omvandlas till öppen mark av människor som vill ha åker- och betesmark, eller av skogsbränder och andra naturkrafter. Därför är skogsägares incitament för att bevara marken skogsklädd viktig. Det handlar om rätten att kunna bruka den och veta att man själv eller efterföljande släktingar kan averka de träd som en gång planterats.

I de delar av världen där skogsägare har en trygg äganderätt till skogen eller långsiktiga brukningsrätter ökar i allmänhet skogsförrådet, vilket innebär att skogarna binder allt mer koldioxid. Även statliga planteringsprojekt bidrar till detta. Avskogning förekommer i första hand där äganderätten är otydlig eller saknas.

En tredjedel av världens befolkning använder ved för exempelvis uppvärmning och matlagning. Många bygger enkla hus av ved. Virket tas vanligtvis på mark man inte äger. Man har därför inga incitament att återbeskoga marken.

¹ <https://www.wwf.se/pressmeddelande/ny-global-wwf-rapport-djurpopulationerna-minskar-kraftigt-i-varldens-skogsmiljoer-3383584/2>

2. Läget i Sverige

Klimat

Sverige avverkar mindre av skogen än den årliga tillväxten. Det betyder att kollagret i skogen ökar. Varje år inlagras ungefär 44 miljoner ton CO₂e² genom den svenska skogen (ca 38 miljoner ton i ökat virkesförråd och 6 miljoner ton genom inlagring i träprodukter).

Sammanlagt binder det svenska skogsbruket in 87% av Sveriges totala utsläpp, lika mycket som alla industrier, alla inhemska och utländska transporter, samt all elproduktion och all uppvärmning av bostäder och lokaler släpper ut. Därutöver används skogens produkter i stor utsträckning för att ersätta fossila eller klimatbelastande produkter.

Dessa har genom skogens tillväxt tagit upp lika mycket CO₂e som avges när de förbränns eller bryts ner, och de är därmed i stort sett CO₂-neutrala. Det rör sig om allt från pappersprodukter till biobränslen, drivmedel och kläder. Biologiska material som används i byggnader fungerar som en långsiktig inlagring av koldioxid som ger flerfaldig klimatnytta genom att ersätta andra material, binda kol och skapa utrymme för ytterligare inlagring i våra skogar.

Biologisk mångfald

Till skillnad från den globala situationen ökar sannolikt antalet ryggradsdjur i svenska skogar. Enligt Svensk Fågeltaxering³ har nära 8 miljoner fågelpar tillkommit i svenska skogar de senaste 20 åren. Många forskare bedömer att vi har fler stora däggdjur än vi haft på flera hundra år. Det saknas statistik om förändringar för de artrikaste grupperna, som insekter, svampar, mossor och lavar. Vi vet därför inte om mångfalden i Sverige ökar eller minskar bland dessa artgrupper. Vi vet dock genom statistik från Riksskogstaxeringen⁴ att vi de senaste 20 åren haft en positiv utveckling för många av de livsmiljöer som anses särskilt viktiga för arterna. Det gäller exempelvis gammal skog, död ved, grova lövträd. I många fall har vi idag mer av livsmiljöerna än vi haft någon gång de senaste 100 åren.

3. Det här gör det gröna näringslivet inom detta området för ökad hållbarhet.

- **Naturvård:** Utöver naturreservat och liknande avsätts 1,3 miljoner hektar skog frivilligt för naturvård utan ersättning (5,6 % av de produktiva skogsmarkerna).
- **Hänsynsytor:** 11 % av avverkningsarealen lämnas i genomsnitt som hänsynsytor (t.ex. kantzoner mot vattendrag, hänsynskrävande biotoper).
- **Nyplantering:** För varje träd som slutavverkas planteras 2–3 nya, vilket bidrar till att skogarna blir alltmer virkesrika och därmed lagrar mer kol.
- **Hållbar avverkningstakt:** I genomsnitt lämnar varje generation över en mer virkesrik skog till nästa generation jämfört med den skog man tog över.
- **Begränsa angrepp:** Enskilda skogsägare vårdar skogen för att begränsa skador av skadeinsekter (t.ex. barkborrar), svampsjuk-domar och brand. Vi har därför i ett internationellt perspektiv mycket friska skogar.

Läs mer

Om skogen: <http://www.svenskaskogen.nu>

Om WWF:s tankar om skogen: <https://www.wwf.se/skog/>

Om skogen och Sveriges miljömål: <http://sverigesmiljomal.se/miljomalen/levande-skogar/>

Om kommunstatistik om skogen: <https://www.lrf.se/mitt-lrf/fortroendevald/kommungrupper/kommunstatistik/>

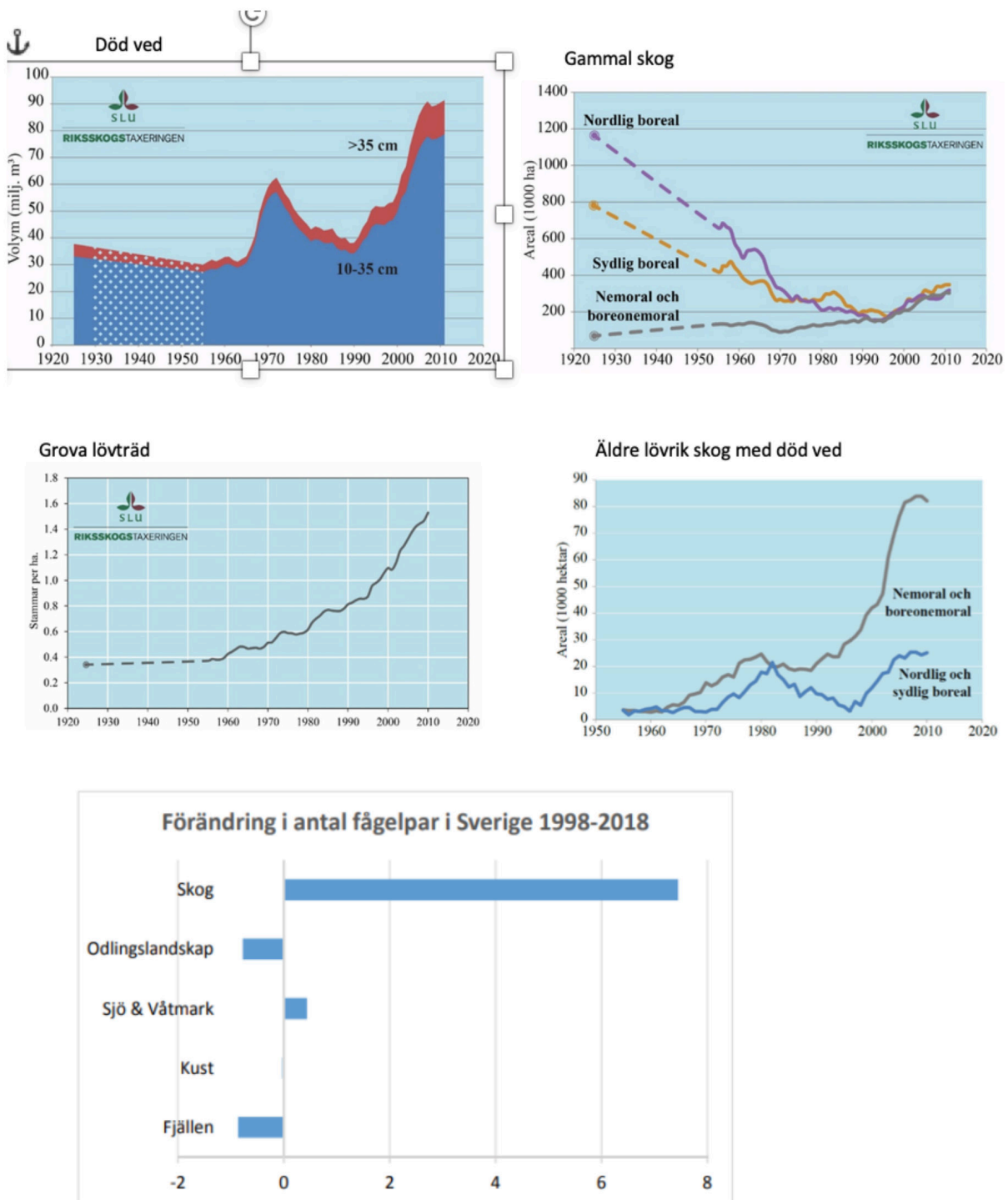
² <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Statistik-A-O/Vaxthusgaser-utslapp-och-upptag-fran-markanvandning/>

³ <http://www.fageltaxering.lu.se/sites/default/files/files/Rapporter/arsrapportfor2018kf.pdf>

⁴ https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/rt/dokument/skogsdata/skogsdata_2019_webb.pdf

4. Övrigt

Figur 10. Det uppskattade antalet tillkommande eller förlorade miljoner fågelpar i Sverige perioden 1998–2018, baserat på trender från i första hand standardrutterna men för några arter även en del andra system (se text) och populationsskattningar i Ottosson m.fl. 2012. Fågelarterna har klumpats efter vilken miljö de huvudsakligen förekommer i.